

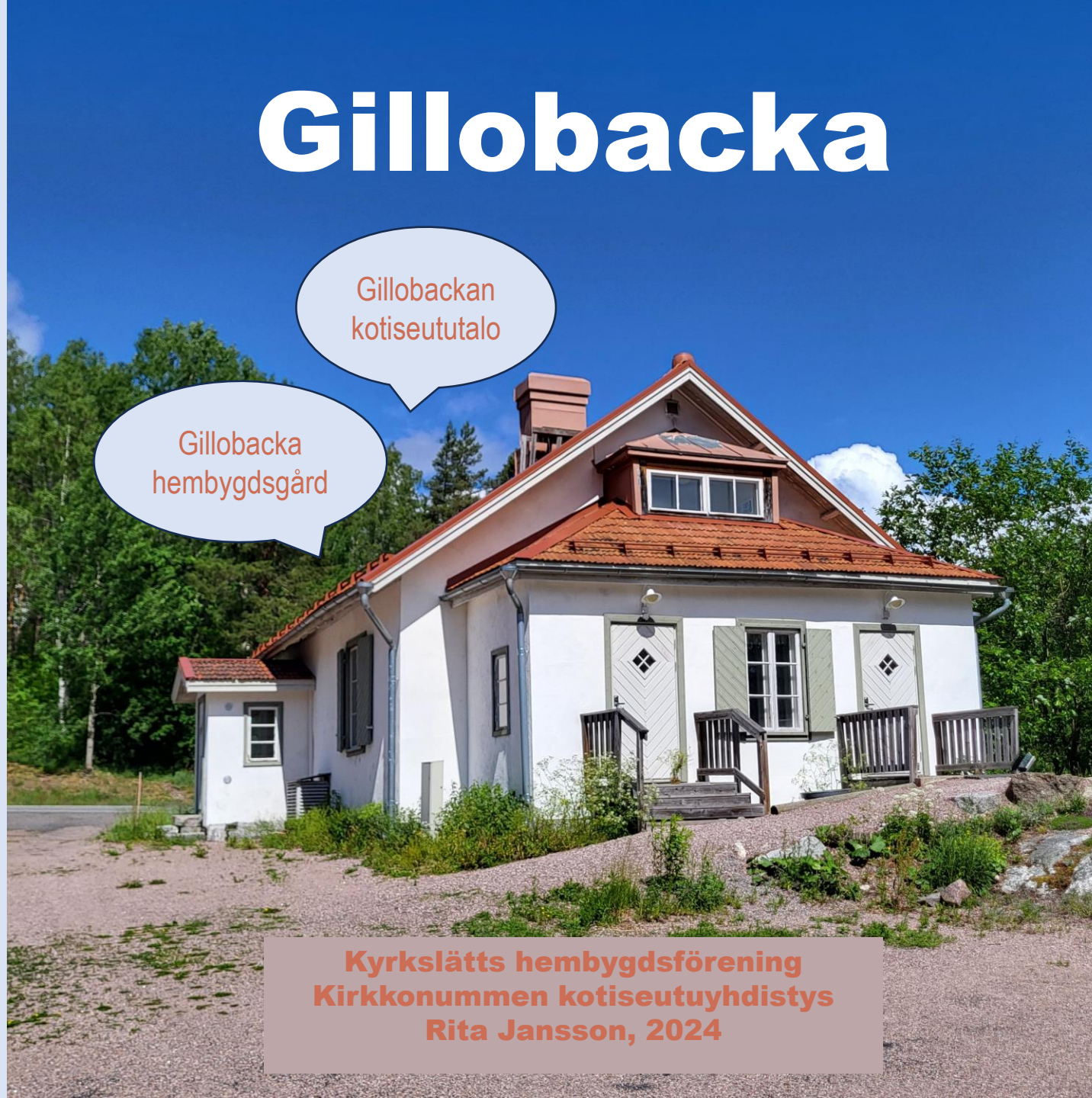
historia

Gillobacka

Gillobackan
kotiseututalo

Gillobacka
hembygdsgård

Kyrksläotts hembygdsförening
Kirkkonummen kotiseutuyhdistys
Rita Jansson, 2024

Gillobacka

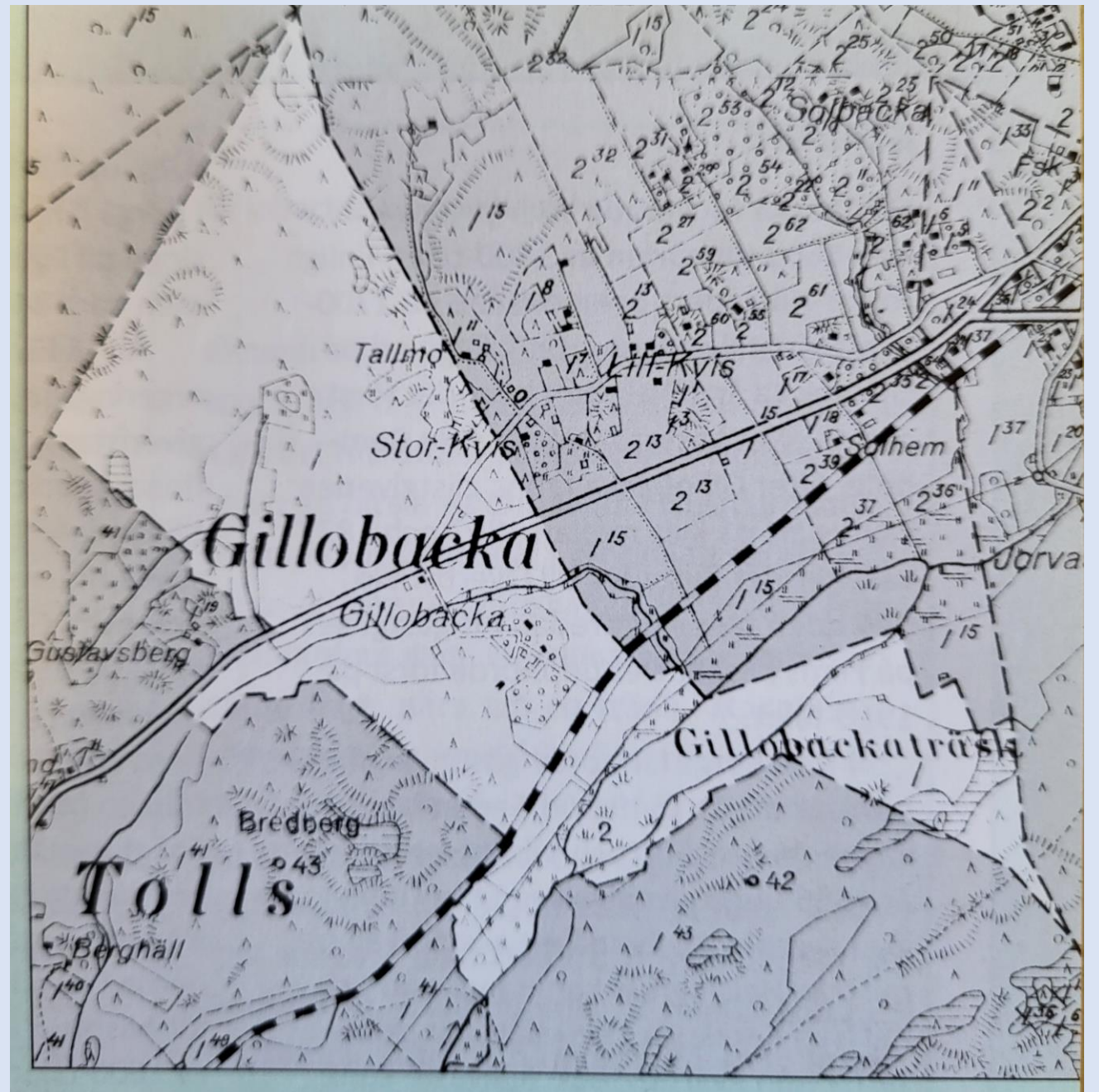
Karta, 1930-talet

Kartta, 1930-luku

Källa: boken Jorvas – en Kyrksläottsbygd genom tiderna (2010), där annat inte nämns

Lähde: kirja Jorvas – Kirkkonummen sydämessä (2010), missä muuta ei mainita

+ Arkivalia1115 SpK Jorvasbilder

Gillobacka

1500-1600-talen

- Västligaste gården i Jorvasområdet
- Första kända ägaren: Peder Nilsson (Gustav Vasas tid 1540-talet)
- Kaplansgård (Olaus Petri)
- Lönehemman för länsmanen
- Indelad till militieverket
- Gästgiveri
- Tingsgård

1500-1600-luvut

- Jorvaksen alueen läntisin tila
- Ensimmäinen tunnettu omistaja: Peder Nilsson (Kustaa Vaasan aika 1540-luku)
- Kappalaistila (Olaus Petri)
- Nimismiehen palkkatila
- Jaettu sotalaitokselle
- Kestikievari
- Käräjätalo

Gillobacka

ägarlängd

omistajaluettelo

Ägarlängd för Gillobacka

1540–1560	Peder Nilsson
1562–1584	Eskil Persson
1580	öde
1588–1601	Erik Persson
1603–1610	Henrik Mattsson
1616–1634	Tomas Sigfridsson
1634–1637	Mickel Tomasson
1637–1657	Olaus Petri
1657–	Änkan Sofia Isaksdotter
1663–1705	Per Olofsson, son till Olaus Petri
1705–1709	Isak Persson Gillberg, son till den föregående, tog namnet efter gården
1709–1731	Sofia Gillberg, Isaks syster
1731–1756	Jonas Ask, son till Sofia Gillberg
1757–1773	Hinrik Andersson
1774–1777	Johan Henriksson, son till Hinrik
1778–1803	Henrik Henriksson, son till Hinrik
1806–1842	Gården förenad med Stor-Kvis
1842–1861	Alexander Johan Jansson
1862–1869	Johan Fredrik Åberg
1870–1900	Gabriel Björkelund
1905–1910	B.E. von Schantz
1910–1911	K.A. Klink
1911–1915	W. von Bonsdorff
1915–1918	W. Radau
1918–1920	O.J. Schärlund
1920–1946	Oskar Öflund

Gillobacka

1700-talet

- Gästgiveri och länsmansgård
- Länsmannen antog namnet Gillberg
- Ryssarna anföll, plundrade, skövlade 1713
- Många ägarbyten, rättstvister
- Brann ner 1737, men byggdes upp igen

1700-luku

- Kestikievari ja nimismiehentila
- Nimismies otti nimen Gillberg
- Venäläiset hyökkäsivät, ryöstivät, hävittivät 1713
- Useita omistajanvaihdoksia, oikeuskiistoja
- Paloi 1737, mutta rakennettiin uudelleen

Gillobacka

1800-talet

- Uthyrning av byggnader om somrarna (utrymmen fanns sedan tiden som gästgiveri)
- Såldes flera gånger, på auktion 1865

1800-luku

- Rakennuksien vuokraaminen kesäisin (majoitustiloja oli kestikievarin ajalta)
- Myytiin useita kertoja, huutokaupattiin 1865

Gillobacka

Jordbruksstatistik 1881

- Areal
  - Åker 26 tunnland
  - Äng 56 tunnland
  - Skogsmark 198 tunnland
  - Σ 280 tunnland ~140 ha
- Skörd
  - Råg 16 tunnor
  - Korn 2,5 tunnor
  - Havre 50 tunnor
  - Potatis 60 tunnor
  - Lin 2 lispund

Tilastotietoa maataloudesta 1881

- Pinta-ala
  - Peltoa 26 tynnyrinalaa
  - Niittyä 55 tynnyrinalaa
  - Metsämaata 198 tynnyrinalaa
  - Σ 280 tynnyrinalaa ~140 ha
- Sato
  - Ruista 16 tynnyriä
  - Ohraa 2,5 tynnyriä
  - Kauraa 50 tynnyriä
  - Perunoita 60 tynnyriä
  - Pellavaa 2 leiviskää

1 tunnland | tynnyrinala = ~0,5 ha; 1 tunna | tynnyri = 125-175 l; 1 lispund | leiviskä= 8,5 kg

Gillobacka by | Gillobackan kylä

Mantalslängd 1897, 15 pers.

Henkikirjoitus 1897, 15 henk.

Uppgifter om befolkningen i Jorvasbygden i slutet av 1800-talet.
Mantalskrivning år 1897

Mantalslängden ger en helhetsbild av befolkningen på gårdarna. Längden är uppgjord enligt den ordning som finns angiven i avsnittet om befolkningen enligt kommunionsbok och mantalslängd.

Gillobacka	
Gillobacka 2/3 Enstaka	h. Maria 75
Arrend. Adolf Engman 63	Sjökapten Gabr. Björkelund 16 öfå
h. Sofia 63 b 0-1.	h. Lina 30 öfå
drg Viktor Karlberg 79	pig. Alexandra Dahl 66.
pig Fredrika Iholin 78	Arbet. Otto Nyholm 66.
Emilia Eklund 71.	Målar Elis Dahlström 68
pig Erika Öhman 61 b 0-1.	h. Charlotta 54 b 1-3.
Spt. Joh. Ekman 74	Lös Edla Dickman 71.

Jorvaxens asukkaat 1800-luvun lopulla
Henkikirjoitus vuodelta 1897

Henkikirjat antavat kokonaiskuvan tilojen väestöstä. Seuraava luettelo on tehty henkikirjojen ja ehtoolliskirjojen pohjalta alueen väestöä koskevassa luvussa olevan järjestyksen mukaisesti.

Gillobacka	
Gillobackan 2/3 manttaalin yksinäistilan vuokrannut Adolf Engman -63	v. Maria -75
v. Sofia -63, lapset 0-1	Merikapteeni Gabr. Björkelund -16, vanh.
Renki Viktor Karlberg -79	v. Lina -30, vanh.
Piika Fredrika Iholin -78	Piika Alexandra Dahl -66
Emilia Eklund -71	Työmies Otto Nyholm -66
Piika Erika Öhman -61, lapset 0-1	Maalari Elis Dahlström -68
Muonatorp. Joh. Ekman -74	v. Charlotta -54, lapset 1-3
	Irtol. Edla Dickman -71

Gillobacka

1900-talet

- 1900-1920: 6 olika ägare
- Från 1920: direktör Oskar Öflund med hustru Bia f. Aminoff
- Gillobacka huvudbyggnad restaurerades 1928 enligt ritningar av arkitekt Eva Kuhlefeldt-Ekelund
- Trädgården planerades av trädgårdsarkitekt Bengt Schalin som bodde i närheten

1900-luku

- 1900-1920: 6 eri omistajaa
- Vuodesta 1920: johtaja Oskar Öflund ja vaimo Bia os. Aminoff
- Gillobackan päärakennus entisöitiin vuonna 1928 arkkitehti Eva Kuhlefeldt-Ekelundin piirrustusten mukaan
- Puutarhan suunnitteli lähistöllä asunut puutarha-arkkitehti Bengt Schalin

Gillobacka

Oskar Öflund

Bia Öflund 1938

Oskar Öflund (1876-1947)

60 år, Västra Nyland

- I dag den 12 maj fyller verkställande direktören i Ab F. Tilgmann Oy, ekonomierådet Oskar Öflund 60 år.
- Verksam inom **bokindustrin** sedan seklets början och ledare för ett av våra största grafiska företag sedan 1918, har ekonomierådet Öflund gjort en betydande insats för utvecklingen av denna industribransch. År 1902 startade han bok- och stentryckeri Öflund & Pettersson, vilket företag senare införlivats med Tilgmannska bolaget.
- Till ekonomierådets intressen vid sidan av hans arbete höra **ritt och jordbruk**, vilket sistnämnda intresse kommit till synes på den egendom, Gillobacka i Kyrkslätt, han äger och som av honom satts i mönstergillt skick.
- Jubilaren, som med sin personlighet förenar en jovialisk humor med ett hjärtegott och frikostigt sinnelag, har en vidsträckt vänskrets vars hyllningar skola bli mångtaliga och hjärtliga.

60 vuotta, Västra Nyland

- Tänään 12.5., täyttää 60 vuotta F. Tilgmann Oy:n toimitusjohtaja, talousneuvos Oskar Öflund.
- Talousneuvos Öflundin työpanos on ollut **kirjapainoalan** kehityksen kannalta merkittävä. Hän on toiminut alalla vuosisadan alusta lähtien ja vuodesta 1918 hän on ollut yhden maamme suurimman graafisen yrityksen johtajana. Vuonna 1902 hän perusti kirja- ja kivipaino Öflund & Petterssonin, joka sittemmin yhdistettiin Tilgmann-yhtiöön.
- Työn ohella Öflundin kiinnostuksen kohteita ovat **ratsastus ja maanviljely**, joista viimeksi mainittua hän toteuttaa Kirkkonummella omistamassaan Gillobackan kartanossa, jonka hän on pannut esimerkilliseen kuntoon.
- Iloisen huumorin ja sydämellisen ja vieraanvaraisen luonteen omaavalla päivänsankarilla on laaja ystäväpiiri, jonka onnentoivotukset olkoon runsaat ja sydämelliset.

Olga Sophie Frédérique Emilie "Bia" Öflund f.|s. Aminoff (1885-1939)

Nekrolog, Hbl 1.5.1939

- Fru Bia Öflund var en människa som med sitt **strålande solskenshumör** samt sin flärdfria, friska och naturliga personlighet vann vänner i vida kretsar.
- I hemmet på Gillobacka gård var hon den goda husmodern och den alltid **gästfria värdinnan**.
- Inom **Finska fältrittklubben**, där hon var en av grundarna, verkade hon omkring ett decennium, under vilken tid hon var en av klubbens ivrigaste och skickligaste ryttarinnor. Efter det hon dragit sig tillbaka från den aktiva verksamheten i klubben följde hon fortfarande med intresse dess arbete.

Nekrologi, Hbl 1.5.1939

- Rouva Bia Öflund oli ihminen, joka **aurinkoisella huumorillaan** ja vilpittömällä, tervehenkisellä ja luonnollisella persoonallisuudellaan keräsi laajalti ystäviä.
- Kotona Gillobackan kartanossa hän oli hyvä talon emäntä ja aina yhtä **vieraanvarainen kutsujen emäntä**.
- Hän oli yksi **Suomen kenttäratsastusseuran** perustajista ja vaikutti seurassa noin vuosikymmenen ajan ollen yksi seuran innokkaimmista ja taitavimmista naisratsastajista. Vetäydyttyään pois aktiivisesta seuratoiminnasta seurasi hän sitä edelleen aktiivisesti.

Gillobacka

- Paret Öflunds lantställe och
- fungerande jordbruk
- Väster om huvudbyggnaden och parken
  - Stora bärodlingar
  - Växthus, bl.a. tomater
- Anställda
  - Trädgårdsmästare
  - Inspektor
  - Deja
  - Jordbruksarbetare
  - Köksa, husa och kökshjälp
  - Privatchaufför
  - Säsongsbetare i trädgården
- Öflundin pariskunnan maapaikka ja
- toimiva maatila
- Päärakennuksesta ja puistosta länteen
  - Suuria marjaviljelmiä
  - Kasvihuoneita, mm. tomaattia
- Työntekijöitä
  - Puutarhuri
  - Pehtori
  - Karjakko
  - Maataloustyöntekijöitä
  - Kokki, sisäkkö ja keittiöapulainen
  - Autonkuljettaja
  - Puutarhan sesonkityöntekijöitä

Gillobacka - chaufförsstugan | autonkuljettajan asunto

- Byggd 1908*
- År 1935: rappades och tillbyggdes
  - Före: tre familjer
  - Efter: två familjer (en familj flyttade till det nybyggda mindre huset på västra sidan)
- Rakennettu 1908*
- Vuonna 1935: rapattiin ja rakennettiin lisäosa
  - Ennen: kolme perhettä
  - Jälkeen: kaksi perhettä (yksi perhe muutti pienempään vastarakennettuun taloon länsipuolelle)

~1938 Welin

~1940 Welin

1943 Wikholm

*Ta till
vara,
bevaka,
förmedla –
Kyrksläotts
Hembygds-
förening
100 år

Gillobacka - chaufförsstugan | autonkuljettajan asunto

Arvid Mörne

- Har kallats Nylands och Porkalabygdens skald
- Mörnes döttrar har berättat att deras far arbetat i Gillobacka chaufförsstuga
- I ett rum med utsikt österut över fälten ska han ha haft sitt arbetsbord*

Arvid Mörne

- On kutsuttu Uudenmaan ja Porkkalan alueen runoilijaksi
- Mörnen tyttäret ovat kertoneet, että heidän isänsä on tehnyt työtä Gillobackan autonkuljettajan talossa
- Huoneessa, josta on näköala itään peltojen yli, hänen työpöytänsä on ollut*

*Ta till vara, bevaka, förmedla – Kyrkslätts hembygdsförening 100 år

Porkalaparentesen | Porkkalan vuokrakausi

Gillobacka

- Journalisten Alla Gorskova, född i Kyrkslätt 1946, berättade 2008:
  - I huvudbyggnaden på Gillobacka fanns en stor barnträdgård för 80 barn
  - I chaufförsvillan fanns ett vägcafé, där man bl.a. fick öl

- Toimittaja Alla Gorskova, syntynyt Kirkkonummella 1946, kertoi 2008:
  - Gillobackan päärakennuksessa oli iso lastentarha, 80 lasta
  - Autonkuljetan talossa oli tiekahvila, josta sai mm. olutta

Flygbilder | Ilmakuvat, 1944 & 1956

En marinkårsdivisions stab verkade på området väster om Jorvas järnvägshållplats. Merijalkaväkidivisionan esikunta toimi Jorvaksen rautatieaseman länsipuolella.

Pekka Silvast: Porkkala 1944-1956 Neuvostoliiton merisotilaallinen tukikohta (1991)

<https://kirkkonummi.karttatiimi.fi/#>

Efter Porkalaparentesen | Porkkalan vuokrakauden jälkeen

Gillobacka

- Gillobacka, som vid evakueringen ägdes av Oskar Öflund, **återuppstod inte som herrgård.**
- Gården bytte ägare flera gånger tills **Helsingfors stad** 1963 köpte 140 ha av gårdens marker.
- På norra sidan av Gamla landsvägen lät staden på 1970-talet bygga **Gillobacka centralanstalt**, med boende och vård för funktionshindrade.
- Huvudbyggnaden på Gillobacka fick förfalla och brändes slutligen av ägaren.
- Kyrksläotts kommun köpte 1989 av Helsingfors 55 ha av gårdens marker söder om Gamla landsvägen. Området planerades för **enfamiljshus**. Bredbergsfonden (Bredberget hörde till Tolls.)
- Gillobackasta, joka evakuoinnin aikoihin oli ollut Oskar Öflundin omistuksessa, **ei enää tullut kartanoa.**
- Tila vaihtoi omistajaa useasti, kunnes **Helsingin kaupunki** vuonna 1963 osti 140 hehtaaria tilan maista.
- Kaupunki rakennutti 1970-luvulla Vanhan maantien pohjoispuolelle **Killinmäen laitoksen**, jossa oli asuntoja ja hoitoa kehitysvammaisille.
- Gillobackan päärakennus jäi ränsistymään, ja lopulta se poltettiin omistajan toimesta.
- Vuonna 1989 Kirkkonummen kunta osti Helsingiltä 55 hehtaaria kartanon maista Vanhan maantien eteläpuolelta. Alue suunniteltiin **omakotitaloalueeksi**. Laajakalliontausta (Laajakallio kuului Tolsaan.)

Spår av Gillobacka herrgård

Jälkiä Gillobackan kartanosta 15.11.2018

Foton: Rita Jansson

Touhula
päiväkoti,
Laajakallio,
Kirkkonummi

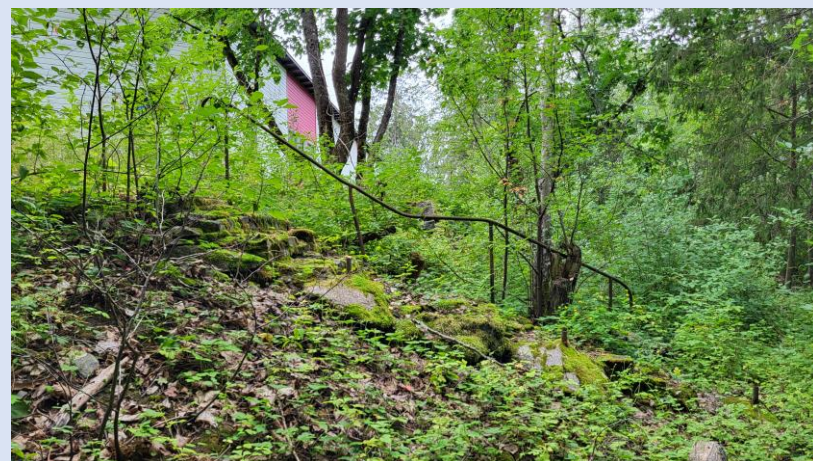
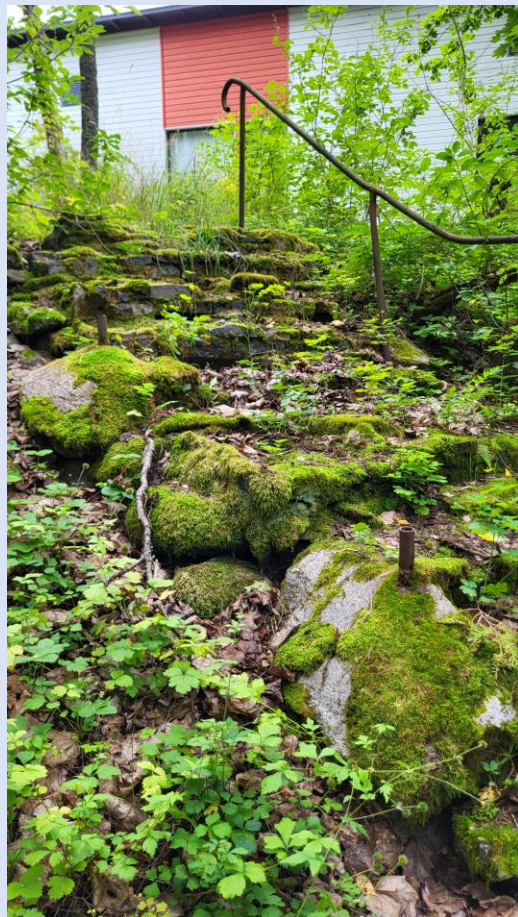

Spår av Gillobacka herrgård

Jälkiä Gillobackan kartanosta 29.7.2024

Foton: Rita Jansson

Spår av Gillobacka herrgård Jälkiä Gillobackan kartanosta 29.7.2024

Foton: Rita Jansson

Chaufförsbostaden blev hembygdsgård Autonkujettajan asunnosta tuli kotiseututalo

13.1.2007, Arkivalia1165 Börje Forsberg

28.10.2007, Arkivalia1165 Börje Forsberg

Källa även: *Ta till vara,
bevaka, förmedla – Kyrkslätts
Hembygdsförening 100 år

- Kyrkslätts hembygdsförening förvärvade 2006 den forna chaufförsbostaden på Gillobacka, genom byte av tomter med kommunen (mot Gammel-Tina-tomten i Masaby).
- Huset restaurerades, i huvudsak av frivilliga som en dag i veckan deltog i byggnadsarbetet ca 2007-2013. Sammanlagt över 2000 talkotimmar av främst Börje Forsberg, Bjarne Johansson, Leif Moring och Bengt Welin. Sakkunnig: Paul Boström. Arkitekt: Jussi Aulanko.
- Kotiseutuyhdistys hankki Gillobackan entisen autonkuljettajan asunnon vuonna 2006 vaihtamalla tontteja kunnan kanssa (vaihdossa Gammel-Tinan tontti Masalassa).
- Taloa kunnostettiin vapaaehtoisten voimin talkoilla kerran viikossa n. 2007-2013. Yhteensä yli 2000 talkootuntia, tärkeimpinä tekijöinä Börje Forsberg, Bjarne Johansson, Leif Moring ja Bengt Welin. Asiantuntija: Paul Boström. Arkkitehti: Jussi Aulanko.

Gillobacka hembygdsgård | Gillobackan kotiseututalo

Arkivalia1165 IMG_3260 Börje Forsberg 25.8.2013

Arkivalia1165 IMG_3374
Börje Forsberg 10.7.2014

Arkivalia 1165 IMG_3653
Börje Forsberg 15.10.2016

Arkivalia1165 IMG_3076 Börje Forsberg 22.9.2012

Gillobacka föreningshus invigdes 24.8.2013 och fungerar som ett centrum för Kyrkslätts hembygdsförenings verksamhet. Husets nedre våning har två mötesrum, kök, toaletter och den övre våningen har utrymmen för hembygdsforskning. Föreningen hyr också ut mötesrummen till privatpersoner och andra föreningar.

Gillobackan kotiseututalo vihittiin käyttöön 24.8.2013 ja on ensisijaisesti Kirkkonummen kotiseutuyhdistyksen kokous- ja kokoontumistila, mutta myös muut yhdistykset ja yksityishenkilöt voivat vuokrata pohjakerroksen tiloja. Pohjakerroksessa on kaksi kokoushuonetta, keittiö, vessat; yläkerrassa on tutkijatila.

Gillobacka hembygdsgård | Gillobackan kotiseututalo

10.6.2024

Foton: Rita Jansson